

زیارت قبور و بهانه های واهی وهابیت(3)

زیارت قبور و بهانه های واهی وهابیت(3)

زیارت قبور پاکان و صلحاء یک نوع سپاسگزاری و قدردانی از تلاش، ایثار و فداکاری آنان بوده و یاد و خاطره آنها آتش عشق را در دل‌های صاف و پاکیزه، داغتر و شعله ورتر می‌سازد. از این رو بزرگداشت مقام این گروه در حال مرگ، همانند حال حیات آنان، لازم و مایه شناسایی مکتب آنان و حفظ و نگهداری آن در اعصار آینده است.

قبوری که بیشتر مورد توجه مسلمانان است و زیارت آنها آثار اجتماعی، اخلاقی و معنوی بیشتری را به دنبال دارد، مدفن پاکان و صلحایی است که در اجتماع دارای رسالتی بوده و رسالت خود را بطور شایسته انجام داده اند و آنان پیامبران، رهبران الهی، علما و دانشمندان دینی، شهدای راه حق می‌باشند. زیارت قبور این گروه از شخصیتها یک نوع سپاسگزاری و قدردانی از تلاش، ایثار و فداکاری آنان بوده و یاد و خاطره آنها آتش عشق را در دل‌های صاف و پاکیزه، داغتر و شعله ورتر می‌سازد.

از این رو بزرگداشت مقام این گروه در حال مرگ، همانند حال حیات آنان، لازم و مایه شناسایی مکتب آنان و حفظ و نگهداری آن در اعصار آینده است و احترام به مدفن و خاک آنان، احترام به مکتب و دعوت آنها بوده و تحقیر آن، اهانت به راه و رسم و هدفشان به شمار می‌رود. با این همه فرقه ضاله وهابیت واکنش تندی نسبت به این موضوع نشان داده و برخی از شروط و آداب زیارت را بدعت می‌نامند. در نتیجه این تلقی که از انحراف اعتقادی و تعصبی کور نسبت به جریان فکری ابن تیمیه و عبد الوهاب سرچشمه می‌گیرد؛ آداب و سنتهای امت اسلامی در مساله زیارت قبور را زیر سؤال برده و در این مورد واکنشهای تندی را نشان داده اند. در این نوشتار برآنیم تا در ادامه مباحث گذشته طرح اشکال وهابیت را در مورد مساله فوق مطالعه و بررسی قرار دهیم.

بیان اشکالات وهابیت در مساله زیارت قبور

دامنه غرض ورزیهای وهابیت در ایراد اتهام به مسلمانان به جایی می‌رسد که یک مسأله فقهی (بنای بر قبور) را به صورت یک مسأله عقیدتی درآورده و آن را مایه تکفیر قرار می‌دهند. چنانچه کتابی به نام « المزار عند الأئمة الأطهار » به قلم شخصی با عنوان مستعار «دکتر عبدالهادی الحسینی» در کشور بحرین چاپ و در کشور سعودی منتشر شده و به آن اکتفا نشده و فرد دیگری به نام « زین العابدین ابراهیمی » آن را به فارسی برگردانده و به نام « زیارت از دیدگاه ائمه » در « دارالقائم (موهوم) » چاپ و در مکه و مدینه منتشر گردیده است. این کتاب مسأله فقهی زیارت قبور را آن چنان مطرح می‌کند که گویا علاقه مندان زیارت مراقد انبیا و اولیا از صفوف موحدان بیرون رفته و به خیل مشرکان پیوسته اند. جالب توجه اینکه نویسنده کتاب در مقدمه زیارت کنندگان قبور را مانند عیسی پرستان و عزیر پرستان(یهود و نصاری) دانسته و محبت به اهل بیت و پیامبر خدا را به عنوان خمیر مایه اصلی تظاهر امت اسلامی به رفتار مشرکانه می‌داند.

بسیاری از اعظام وهابی در مقیاس بندی و موضع گیری نسبت به این مساله همصدا نبوده و در

قبض و بسط شرایط زیارت قبور اعمال سلیقه خود را به صورت فتوا عرضه می دارند. مثلا عده ای از آنان فقط زیارت رسول خدا را جائز و زیارت بقیه قبور را حرام می دانند. عده ای دیگر زیارت پیامبر و بقیع را جائز شمرده و مسلمانان را از زیارت بقیه قبور نهی می کنند، از همین رو بسیاری از قبرستانها مانند شعب ابو طالب و قبرستان شهدای احد را ویران ساخته و به صورت دیگری در آوردند

از جمله نکات مضحک و خنده دار دیگری که این نویسنده بدان می پردازد، اینست که وی پس از کفر دانستن زیارت قبور و سنت رایج مسلمین در این مساله، شرایطی را بدون استناد به مدرک روایی و یا دلیل قرآنی خاصی بیان می دارد که رعایت این شرایط عمل زیارت قبور را مشروع نموده و آنرا تطهیر می کند! این بدان معناست که بدون شرایطی که این فرد و اسلاف آن در دین خدا قرار می دهند، رفتار مسلمانان در مساله زیارت قبور شرک بوده و آنان مشرکند و وی در مورد این شرایط و عقب نشینی تامل برانگیز از موضع قبلی خود می نویسد:

«پس زیارت قبرها یک سنت نبوی است لازم است که هر انسان بویژه مؤمنان گاهی به قبرستان سر بزنند و زندگی پس از مرگشان را به یاد بیاورند کنند تا اینکه از خدا و آخرت غافل نمانند. اما زیارت قبور آدابی دارد که در سنت صحیح ثبت شده است، اول اینکه دعای زیارت قبور را بخواند، .. از دیگر آداب زیارت قبور این است که روی قبر ننشیند، قبر را لگد مال نکند، در قبرستان نماز نخواند، از خداوند غافل نشود، از مردگان کمک و نیاز نخواهد و غیره.» (1)

این الفاظ موهوم و شرایط بدعت آمیز در حالی بر دین رسول خدا نهاده شده است که قرآن کریم در آیات خویش بر استعانت و طلب شفاعت از نبی مکرم اسلام صراحت دارد (2). نماز گذاردن و دعا نمودن فاطمه زهرا در کنار قبر حضرت حمزه جزء اسناد غیر قابل انکار اهل سنت است که بیهقی و نسائی به صراحت آنرا نقل نموده اند که رسول خدا و هیچیک از صحابه با آن مخالفت نموده اند و مسائل دیگری که در اینجا مجال بحث نداشته و در گفتارهای بعدی خدمت خوانندگان عزیز تقدیم می شود.

در همین راستا بعضی از علمای معروف وهابی نیز با بهانه گیریهای واهی و بی اساس منکر اصل زیارت نبوده و آن را مستحب می دانند، ولی با کوته بینی و تنگ نظری خاصی مقدمات اصلی زیارت از جمله مساله شد رحال و طی مسافت را حرام می دانند. بر این مبنا که زیارت قبر پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله) مستحب است، ولی به نیت زیارت نباید «شد رحال» کرد، یعنی به قصد زیارت مسجد النبی و عبادت در آن یا انجام عمره به مدینه بیایند، در ضمن قبر پیامبر (صلی الله علیه وآله) را نیز زیارت کنند و به قصد زیارت بار سفر نیندند!

این مساله را ذهن هر انسان عاقلی تایید و قبول می کند که مقدمه اصلی هر فعلی بنا بر حسن و قبح آن فعل از نظر اسلام تفسیر می شود. مثلا مقدمه نماز مساله وضو و طهارت است و این مساله وقتی در راستای واجب تعریف می شود واجب بوده و انجام آن مستلزم ادای واقعی نماز است. همچنین از مقدمات اصلی زیارت قبر رسول خدا برای بسیاری از مسلمین، شد رحال و مسافرت است. در اینجا این سئوال به ذهن هر انسان عاقلی خطور می کند که چنین چیزی چگونه ممکن است که مقدمات اصلی فعل ممدوح و مستحبی از محرمات باشد. استدلال کودکانه وهابیان در این مورد مانند این است که فرزندی را برای یادگیری کلمات و نگارش آن تشویق کنند، ولی او را از کتابت و نوشتن منع کنند.

از جمله دلائل دیگری که بی اساس بودن استدلال وهابیان را در این مور آشکار می سازد اینست که بسیاری از اعظم وهابی در مقیاس بندی و موضع گیری نسبت به این مساله هم صدا نبوده و در قبض و بسط شرایط زیارت قبور اعمال سلیقه خود را به صورت فتوا عرضه می دارند. مثلا عده ای از آنان فقط زیارت رسول خدا را جائز و زیارت بقیه قبور را حرام می دانند. عده

ای دیگر زیارت پیامبر و بقیع را جائز شمرده و مسلمانان را از زیارت بقیع قبور نهی می کنند، از همین رو بسیاری از قبرستانها مانند شعب ابو طالب و قبرستان شهدای احد را ویران ساخته و به صورت دیگری در آوردند. نشریه الجزیره در برخی از صفحات خویش از قول بن باز مفتی سابق وهابی چنین نقل نموده است: «کسی که مسجد پیامبر را زیارت کند مستحب است در روزه پیامبر دو رکعت نماز بگذارد، سپس بر پیغمبر اکرم(صلی الله علیه وآله) سلام بگوید و نیز مستحب است به قبرستان بقیع برود و به شهدای مدفون در آن سلام بگوید». (3) در یکی از جدیدترین حالات این نمونه، شیخ "سلمان العوده" چهره سرشناس وهابیت عربستان سعودی طی اظهاراتی با تعدادی از نظرات وهابیت در مورد زیارت قبور ائمه اطهار و غیره مخالفت ورزیده است. وی طی مقاله ای که در روزنامه عربستانی الوطن چاپ شد در این باره می نویسد: آخرین باری که به مسجد النبی(صلی الله علیه و آله) رفتم، بر سر قبر مبارک حضرت محمد مصطفی(صلی الله علیه و آله) و قبور ابوبکر و عمر بن خطاب ایستادم و در نزدیکی آن نماز خواندم. احساس بسیار خوبی به من دست داد. احساس کردم که دوباره متولد شدم. (4) زیارت قبور این گروه از شخصیتها یک نوع سپاسگزاری و قدردانی از تلاش، ایثار و فداکاری آنان بوده و یاد و خاطره آنها آتش عشق را در دلهای صاف و پاکیزه، داغتر و شعله ورتر می سازد. از این رو بزرگداشت مقام این گروه در حال مرگ، همانند حال حیات آنان، لازم و مایه شناسایی مکتب آنان و حفظ و نگهداری آن در اعصار آینده است و احترام به مدفن و خاک آنان، احترام به مکتب و دعوت آنها بوده و تحقیر آن، اهانت به راه و رسم و هدفشان به شمار می رود با این همه، عده ای از وهابیان علیرغم گفتار بن باز و اطهار نظر فقهای دیگر وهابی در مورد جواز زیارت قبر پیامبر اسلام، بر اساس برخی روایات ضعیف و مخدوش، اشکالاتی را در مورد اجزاء تفکیک ناپذیر این سنت حسنه بیان می کنند که تعجب هر شنونده عاقلی را برانگیخته و تناقضی آشکار را در برآیند تحلیلی تفکر وهابیت، روشن می سازد. اشکالاتی که وهابیان ذیل طرح مساله زیارت قبور مطرح نموده و از آنها به عنوان دلایلی برای ایراد اتهام کفر و شرک به سایر مسلمانان استفاده می کنند از این قرار است:

1. بنای بر قبور و تعمیر و صیانت آثار انبیاء و اولیا
2. شدِّ رحال (مسافرت) برای زیارت قبور
3. بنای مسجد در کنار مرقد پیامبر و اولیای الهی و دعا و نماز در آنها
4. زیارت زنان از قبور
5. سوگواری و گریه در فراق عزیزان
6. نذر کردن و صدقه دادن برای اموات
7. بزرگداشت یاد صلحا و بزرگان
8. کارهای حرامی که کنار قبرها انجام می گیرد
9. انتظار نفع و ضرر
10. انتظار شفاعت و توسل
11. استعانت و کمک خواستن از درگذشتگان از صالحین
12. قسم خوردن به صاحب مزارها
13. دور زدن و طواف قبور صالحین

خلاصه سخن

آنچه در این گفتار خدمت خوانندگان گرامی تقدیم شد خلاصه ای بود از مجموعه اشکالاتی که این گروه به تناسب شعور و درک سطحی خویش از روایات و احادیث بیان داشته و با طرق

مختلف آن را به بدنه اجتماع عظیم امت اسلامی به خصوص در ایام حج ابراهیمی تحمیل می کنند، در قسمت‌های دیگر به تفصیل به طرح و پاسخ این اشکالات پرداخته و آنها را در بوته نقد مبتنی بر عقل و دین پاسخ می گوئیم.

پی نوشت ها

- 1- زیارت از دیدگاه اهل بیت ص 6-8
- 2- سوره نساء آیه 64
- 3- نشریه الجزیره، شماره 6826- 22 ذی القعدة 1411
- 4- منبع alsoal.ir